

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLV (39)

Štev. (No.) 35

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

4. septembra 1986

Rudolf Smersu

Zakaj slovenski poziv

Konec julija in v začetku avgusta t. l. je Slovenski narodni odbor poslal emigrantskim organizacijam narodov Jugoslavije in njihovim glasilom poziv, da naj se vsi narodi tako doma kakor v emigraciji združijo v skupnem odporu do sedanje enostrankarske komunistične ureditve v Jugoslaviji in se sporazumejo in pripravijo na prihodnost po odpravi sedanjega režima. Najvažnejša točka v pozivu je, da je mogoče urediti prihodnost narodov Jugoslavije samo s sprejetjem načela, da imajo vsi narodi Jugoslavije pravico do samoodločbe glede svoje države in družbene ureditve, kar naj se ugotovi z ljudskim glasovanjem ali s sklepom večine demokratično izbranih predstavnikov vsakega naroda.

Slovenski narodni odbor se je odločil za ta korak, ker se dobro zaveda, da bi rodilo težke posledice — medsebojne boje in krvoprelitje —, ako se nereseni medsebojni problemi čimprej ne rešijo. Rešijo pa se lahko samo tako, da se spozna resnična ljudska volja in se na podlagi te ljudske volje napravijo sporazumi. Če teh ne bi bilo, bi zavla-

dal kaos, katerega bi sosednje države izrabile. V tem primeru smo prav mi Slovenci v največji nevarnosti, ker imamo sosede, ki so lačni naše zemlje. Zato imamo Slovenci toliko večji interes — podoben interes imajo tudi drugi narodi —, da ni nobenega povoda, da bi kdorkoli vdrl v našo zemljo.

Slovenci smo tudi zato poklicani, da damo pobudo za sporazumno rešitev vseh sporov med narodi Jugoslavije, ker nimamo s temi narodi nobenih globokih sporov in nobenih ozemeljskih zahtev. V tem prepričanju je Slovenski narodni odbor sestavil poziv in ga razposlal, ko so nekateri predstavniki narodov Jugoslavije že izrazili svoje mnenje o primernosti te vrste pobude.

Ker so se nekateri rojaki začudili, ko so brali omenjeni poziv, je naš namen pojasniti vzroke in razloge, ki so nas pripeljali do tega, da smo po tehtnem premisleku in po medsebojnih posvetovanjih poslali narodom Jugoslavije predlog, ki ne rešuje sicer vseh vprašanj, vendar nakaže pot, po kateri je mogoče pričeti njih reševanje.

Sestre in bratje — Slovenci: ne molčimo! Vpijmo in kričimo resnično med nam in med svet, da najslavnejša in najsijajnejša doba zgodovine našega malega in mučeniškega naroda ne bo prešla v pozabo po naši krivdi!

Oznanjajmo resnico o generalu Rupniku, o slovenskem domobranstvu in o vseh protikomunističnih borbah tistim, ki so že tudi med nami oglušeli in jim je stvarno bogastvo zastrupilo srca.

Resnica, ki se je nisem jaz izmislil, je: revolucijo na slovenski zemlji so zažgali komunisti. V odpor so se dvignila razna protirevolucionarna gibanja. Resnica je: General Leon Rupnik je pod nemško zasedbo ustanovil Slovensko domobranstvo, ki je zajelo glavnino vse protikomunistične borbe in general Rupnik je prvi postavil močne temelje za bodočo slovensko, narodno vojsko. Ta narodna vojska pa ni bila zaradi neke morebitne politike, ampak zaradi svojega narodnega prepričanja in verske ideje: protikomunistična.

Nasprotniki navajajo sestanke in razgovore, ki jih je imel general Rupnik z nemškim generalom Rösenerjem; kažejo razne slike obeh, kjer stojita drug ob drugem. Vse to je res, kot je res, da je bilo tudi to potrebno.

Iz tisočletne zgodovine sv. pisma vemo, da je Mojzes, voditelj judovskega ljudstva, stopil pred zatiralca svojega naroda — egiptovskega faraona in govoril z njim. Če se ne motim, je tako postal prvi „kolaboracionist“ celo po božjem ukazu. Na žalost v tistem času še niso poznali fotografije, da bi ostal dokaz, a

lati na tem, da se ustvari skupna fronta zatiranih narodov SFRJ, treba je iskati dialog s Srbi za: a) odpravo današnje diktature in b) za pripravo izvedbe samoodločbe za vse narode SFRJ. 3) Treba je odločno odkloniti vsak poskus intervencije drugih držav v jugoslovanskem prostoru.

To je velik korak naprej od preteklega stališča, ki je povsem onemogočilo vsako možnost skupne akcije zaradi zahtev na mejah ob Drini in Kolpi, in ko se je namigavalo ma pomoč držav izven SFRJ. — Slovenci pozdravljamo te nove poglede HNV, ki so se zelo približali politični miselnosti slovenske diaspore.

dr. Peter Urbanc

ČE BO TREBA, TUDI Z RUSI...

Realna politika pri HVN

Mnoge diktature — Španija, Argentina, Grčija (polkovniki) in sedaj Filipini in Haiti so zgodovina. Toda nobena izmed teh diktatur ni bila tako radikalna v odpravi osebnih in političnih svoboščin in nobena ni ekonomsko tako propadla, kot se je to dogodilo v drugi Jugoslaviji. Res je pravi čudež, da narodi Jugoslavije še mirno prenašajo današnje stanje.

Delni razlog za obstoj te državne razvaline je nedvomno v ostru partijski in policijski oblasti. Ko gre za nadaljevanje oblasti v komunistični Jugoslaviji, ne poznajo šale. Stalinizem v obliki drastičnih kazni ni mikdar prenehal.

Drugi razlog za obstoj SFRJ pa je v nacionalni konfrontaciji narodov in manjšin. Partija si je osvojila geslo bratstva in edinstva, toda njene akcije in njeno delo gre kot v posmeh delitve narodov in ustvarjanju ostrin med njimi. Srbiji ne samo da je odepila Make-donijo, ampak tudi vso črno goro. Najhujše pa je seveda Srbe zadelo odcepitve Kosova v obliki ustanovitve avtonomne administrativne enote. Vsi gornji ukrepi so do meke mere razumljivi, vse te pa poseka odcepitve bogate Vojvodine od srbske republike. Nemška manjšina, ki šteje nekaj stotisoč ljudi, je bila izločena. Do Madžarov, ki so neumljivo asimilirali Slovane v svoji državi in ki so zakrivilo grozne zločine v letih 1941-44 v Vojvodini, tak obzir ni bil potreben. Šlo je pač očitno za to, da se oslabi in obremeni srbski narod.

Hrvatje so leta 1945 izgubili celo tista ozemlja, ki so bila obsežna v predvojnem hrvaško-srbskem sporazumu.

Tudi izredna zgodovinska prilika rešiti slovenske manjšine na Koroškem in Primorskem v celoti je bila zaradi komunizma v Jugoslaviji izgubljena.

V Jugoslaviji si je velika večina ljudstva edina v tem, da je treba spremeniti sistem. Vendar do akcije ne pride deloma zaradi nezmožnosti ustanovitve skupne opozicije, deloma pa zaradi dejstva, da se ljudje boje, da bi nacionalne konfrontacije in boji ob zatonu partije izbruhnili v pravo državljansko vojno.

V diaspori se je organizirala opozicija sedanjemu komunističnemu režimu šele leta 1963 v Stanstaetu z imenom „Demokratična alternativa“. Združila je precej, ne pa vse

opozicije. Slovenci smo sodelovali pri njeni ustanovitvi (dr. Miha Krek) in še sodelujemo pri njenem delu. Nekaj politično aktivnih emigrantskih skupin pa je iz raznih razlogov ostalo izven nje. Tako so npr. Hrvatje v veliki večini zahtevali svojo državo takoj in za vsako ceno. Srbi niso bili enotni niti politično niti cerkveno; glede vprašanja Jugoslavije pa jo nekateri Srbi (Zbor - Iskra) še zagovarjajo, dočim večina Srbov — ne da bi tega obeshala na veliki zvon — govori samo o veliki Srbiji.

Najnovejši razvoj v hrvaški emigraciji daje neko upanje, da se bodo razmere spremenile na bolje. Po letošnjih volitvah v Hrvatskem narodnem vijeću (HNV) je po zasedanju VI. sabora v Londonu predsednik izvršnega odbora HNV napisal članek o izgledih hrvaškega boja za svobodo z naslednjimi glavnimi točkami (Vjesnik HNV - 2. maja 1986): 1) Hrvati doma tudi s sodelovanjem emigracije ne razpolagajo z zadostno silo, da bi mogli doseči politične spremembe. 2) Treba je de-

6 let po smrti Josipa Broza Tita je njegovo delo ogroženo zaradi nacionalističnih tendenc in egoizma narodov, ki sestavljajo Jugoslavijo. Srbija, največja republika v zvezni Jugoslaviji, se čuti ogrožena. Spori z Albanci na Kosovem — ki se vedno bolj zaostrujejo — in predvsem občutek, da ne dobivajo podpore od drugih republik, je bil vzrok, da so srbski nacionalisti, katerim so se pridružili tudi zgodovinarji in svobodni časnikarji — prosili beograjsko vlado, da naj podvzame energične korake, da se stanje na Kosovem umiri. Iste skupine so pred kratkim tudi sklenile, da se bodo obrnile po pomoč na Sovjete, če ne bo Beograd napravil konec albanskemu iredentizmu!

Srednjeevropski časnikar Aleksander Orsich poroča, da se opaža v srbskem časnikarstvu ter kulturni znak nacionalističnega gibanja, ki spominja na dogodke na Hrvaškem leta 1971. Imenovani časnikar je zasledil v mnogih knjigah in časopisih spise, ki slavijo monarhistične Mihajlovičeve četnike kot „protifašistično ljudsko gibanje“, Titove partizane pa označujejo kot „proti-

40 - letnica usmrtnice gen. Rupnika

vsaj v sv. pismo še lahko verjame-mo.

Sodoben, prepričljiv primer „kolaboracije“ pa je slika sv. očeta Pavla VI. z „maršalom“ Titom. Ne upam si trditi, kdo naj bi bil v tem primeru „kolaboracionist“. Toda — to je resnica in sv. Janez je rekel: „Resnica vas bo osvobodila.“ Resnica je tudi, da general Rupnik ni prejel od zasedbenih nemških oblasti, najmanj pa od „Führerja“, nobenega častnega naslova. Tako, kot je resnica samo ena, je tudi poštenost samo ena; tolmačenja pa so različna.

Za vse mrtve ni prav nič važno, ali jih častimo in smo jih hvaležni za njih žrtve, ali ne; važno je za nas, ki smo ostanek naroda in za rod, ki za nami prihaja, da znamo spoštovati in ceniti tisto največjo herojsko dobo, ki jo je naš narod sploh kdaj imel.

(Iz govora pesnika Zeljka-A. Škrjanca na spominski slovesnosti v Buenos Airesu.)

Počastimo moža, ki je v času, ko je bila stiska najhujša, zavestno sprejel nase žrtev odgovornosti vidnega vodstva usode Sovencev v takozvani Ljubljanski pokrajini, takrat edinega prostorčka pod soncem, kjer smo Slovenci še nekako smeli biti Slovenci.

Dejal je: „Vse življenje sem bil v službi naroda... Res, sedaj sodelujem z Nemci, da bi rešil, kar se rešiti da. Toda grem k Nemcem skozi glavna vrata. A ti, ki blatijo mojo čast, tudi hodijo k Nemcem, čeprav skozi stranska vrata in na skrivaj. Ničesar ne prikrivam. Delam, kar morem in to bom delal vse življenje.“

Kar zadeva mene, bi rad poudaril, da bom v vseh okoliščinah in v vsakem slučaju ostal z narodom in če bo usoda hotela, bom za narod v boju tudi rad padel. Do konca me boste imeli priložnost videti v borbi skupaj s slovenskim narodom, bratskimi srbskimi dobrovoljci in četniki ter vsemi, ki se nam bodo v tej borbi pridružili in nas podpirali.“

General Leon Rupnik je že prešel v zgodovino. Tam ima svoje častno mesto. Izredni časi zahtevajo izredne ljudi. Izrednost človeka pa je v tem, da zna o pravem času in na pravi način uporabiti vsa možna in moralno upravičljiva sredstva, da sebi zastavljeno nalogo izvrši. Pokojni general je svojo nalogo izvršil, svojo dolžnost do slovenskega naroda izpolnil: žrtvoval je samega sebe!

(Iz govora Dušana Dimnika na spominski proslavi v Buenos Airesu.)

TA MELODIJA NI NAŠA DOMAČA, JE PRINEŠENA IN NEVARNA!

(Celovski zvon, št. 11)

Človek se po svoji maniri rad ponša s kulturnostjo, zato je povsem naravno, da usklaja svojo miselnost, s tem pa tudi svoje izjave z načeli, ki naj bi bila splošno veljavna za izraz kulturnosti vsakega posameznika.

Ob zanemarjanju teh načel in vrednot pa se utegne zgoditi, da se začne človek potapljati v kulturni nekulturnosti, v kulturi pro forma, ki vpliva na pozitiven razvoj narodnega duha nujno negativno.

Koroški Slovenci imamo le omejene možnosti, da lahko realiziramo svoje težnje po publiciranju v lastnem jeziku.

Oba tednika, nekaj verskih, študentskih ter revijalnih listov zaključijo izbiro publicistično željnemu rojaku. Prav zaradi te omejenosti imajo naši listi večjo nalogo in večje kulturno poslanstvo kot marsikateri dnevnik ali drugi tisk v Sloveniji. Zato zahteva širša javnost čim višji nivo publicistični komunikaciji ter odločno odklanja nekulturno pisanje in nekulturno komentiranje, saj končno tako početje ne more biti v prid zdravemu narodovemu duhu.

Medtem ko je zaslediti v Sloveniji vsaj v nekaterih listih več odprtosti, s tem povezano pa več izpovedane moči, kulturne demokratičnosti ter demokratične kulturnosti, se pri nas na Koroškem nekateri listi vedno bolj poglobljajo v nedostojno in nekulturno intrigantstvo, namigovanje in nekvificirano obsojanje. Medtem ko je v Sloveniji vedno več resno, izobraženo in pošteno mislečih krogov, ki v diskusijah in raznih publicističnih prispevkih vedno bolj osveščajo javnost o resnični podobi naše polpretekle zgodovine s svojim pokolom v Rogu, dachauskimi procesi, Golim otokom ter povojnim Rajičem, imajo na žalost pri nas na Koroškem važno besedo oportunistu predani gospodje-tovariši, doma v obeh političnih taborih. Še vedno se zdi nekaterim potrebno in za narodov blagor muno, da npr. v Slovenskem vestniku objavljajo serijo Ivana Jana „O resnični podobi škofa Rožmana“, ki je polna polresnic in neutemeljenih, zlaganih trditve.

Bralec lahko kaj kmalu spozna

namembnost Janovega pisanja, ki hoče s svojim cinizmom in sarkazmom doseči manipulacijsko vzdušje, v kakršnem prikazuje avtor svojo lastno „pravo podobo o škofu Rožmanu“.

Trditve „Na to (izdajo namreč) se je škof pripravil že v letih pred zasedbo skupaj z banom dr. Natlačenom...“ je neresnična in tudi v prispevku samem ni z nobenim virom utemeljena. V osebnem pogovoru mi je škof dr. Lenič, nekdanji Rožmanov tajnik, zatrdil, da je Rožman kot zaveden koroški Slovec in kot tak velik nasprotnik Nemcev — saj se je moral pred njimi umakniti v Ljubljano —, nenehno z velikim odporom govoril in svaril duhovnike proti nemški nevarnosti.

Cinizem in zlaganost posebne vrste nam nudi Jan ob pisanju o demonstraciji žensk pred škofijo. Avtor pravi, da škof žensk ni sprejel ter da so čakajoče ženske razgnali na Rožmanovo pobudo vodostrelci gasilcev, s tem pa da so dobile ženske „škofov žegen“.

Nočem ocenjevati nivoja stilistike ter izbiranja besed v Janovem prispevku, ker to lahko stori vsak bralec brez zahtevne strokovne izobrazbe, marveč bi rad zavrnil Janovo trditve z izjavo škofa dr. Leniča, ki je živa priča teh dogodkov. Škof dr. Lenič je osebno pospremil oz. pripeljal k škofu Rožmanu štiri zastopnice pohoda žensk, da so ga seznanile tudi o dogodkih, ki so se odigrali pred hišo. Ženske so začele demonstracijo pred vojaško komando, od koder so jih razgnali ga-

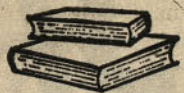
(Nad. na 2. str.)

Izšel je novi zvezek znanstvene revije *Slovene Studies*, ki jo izdaja Društvo za slovenske študije v Severni Ameriki. Vsebinsko je v glavnem razdeljena na študije, knjižne ocene, bibliografska poročila in vesti o konferencah in sestankih. Na zadnjih straneh prinaša kratek biografski članek o Janku Lavrinu, slavistu in prevajalcu slovenske književnosti v angleščino, ki je pred kratkim umrl. Revijo urejuje Tom Priestley.

P. D-ova.

Dr. Tine Debeljak

(249)

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

CELOVŠKI ZVON - Junij 86 - IV/11

Prav ob prihodu glavnega urednika Celovškega Zvona dr. Vospernika med nas v Argentino je izšla tudi zadnja številka tega celovškega in vseslovenskega mesečnika za junij 1986 z njegovim uvodnikom, v katerem je odprl vprašanje o „nevmešavanju“ v zadeve doma. Dr. Vospernik meni, da tega izraza ni mogoče uporabljati v stvareh vzajemnega pomena, ko smo končno vsi člani istega naroda. Trdi, da nobena manjšina ne more živeti brez stika z matično domovino, a te odnose moramo graditi na samozavesti in suverenosti in odgovornosti, ne pa kot ubogljiva sekcija ljubljanske centrale. Iz globokega občutka medsebojne odgovornosti moramo vzajemno reševati tudi kočljiva vprašanja, če gre pri tem za našo vzajemno problematiko. Celovški Zvon je dokazal, da je uredniški odbor, razpet med duhovno in geografsko tako raznolike postojanke slovenstva, dovolj trden v svojem načrtu, da posreduje svojim bralcem ideje slovenstva in krščanstva.

Leposlovje začenja v tej številki ljubljanska mlada pesnica Marta Kunaver z osmimi pesmi pod skupnim naslovom Ustanovila bom mihalo, v katerih se razodeva kot pesnica plemenitega čuta za duhovnost, ljubezen in naravo. Esej pisatelja Leva Detele Slovenstvo v današnjem svetu opisuje boj za ohranitev naroda in slovenstva, poudarja pa, da je bila napaka naših pisateljev, da so se zabubili v svoj ozki prav in se niso odprli prepihu sveta ter da sta naš jezik in kultura premalo prisotna v zavesti sveta. Simpatično pa poudarja odprtost slovenske zgodnje romantike s Prešernom in njegovimi sodobniki. Današnji Slovenci pa sredi tehnokratskih in ideoloških prisil in materialističnih postoritvev vse preveč zanemarja svoj lastni, domači in stari slovenski jezik, da bi lahko govorili v zboru evropskih narodov s suverenostjo avtohtonega jezika. „Naše slovensko življenje moramo najprej obuditi prav pri koreninah,“ pa tudi „ne bomo mogli obiti dolžnosti po narodni spravi celotnega slovenskega naroda, po vključevanju drugačnih, za mnoge 'napačnih' oz. 'inkriminiranih' Slovencev in njihovih otrok v skupnost tvorno odprtega, demokratično se razvijajočega se slovenskega naroda.“

Sledi kratka črtica kanadskega

slikarja in pisatelja Teda Kramolca pod naslovom Miš, ki dobro podaja, kako more malenkost povzročiti razpad zakona. Znanj publicist Viktor Blažič opisuje v kratkem članku Slovenska nevarnost in današnji položaj, ko se Slovenci v Jugoslaviji bore za svojo narodno identiteto med Vzhodom in Zahodom in odklanjajo uvrstitev slovenskega naroda le kot jezikovno enotnost v sklopu jugoslovanske države. Nato sledi prevod poljskega marksističnega filozofa, sedaj disidenta Leszeka Kolakowskega: Kako je mogoče biti konservativno-liberalen socialist. V zgoščenih, globokih in zato težko razumljivih oznakah pride do zaključka, „da je mogoče biti konservativen liberalen socialist... da te tri konkretne oznake niso več med seboj se izključujejo možnosti. Kar pa zadeva veliko in silno internacionalo... te nikoli ne bo, ker ne more obljubiti ljudem, da bodo srečni.“

Iz slovenske literarne zgodovine je pozitiven donesek lektorice poljskega jezika v Ljubljani Ostromec-Fraczak, kjer opisuje pesmi poljskega izgnanca in prijatelja Francea Prešerna Emila Korytky. Obravnava 4 njegove pesmi, ki jih je lepo in v originalnem ritmu poslovenil Tone Pretnar. A o jz Rebula nadaljuje svoj Dnevnik 1967, kjer je zanimiva njegova misel o slovenski državi. Osrednja razprava te številke pa je II. del razprave ljubljanskega vseučilišnega profesorja Petra Fistra: Arhitektura in cerkvene stavbe v drugi polovici 20. stoletja. V tej razpravi govori o stavbah, kot jih omenja naslov, v stvari pa je odlična stilistična razlaga ustvarjanja Janeza Plečnika. Članek spremelja več slik. V zvezi s Plečnikom je tudi intervju s tržaškim rojakom arhitektom prof. dr. Borisom Podrecco, ki je priredil Plečnikovo razstavo v Parizu, in kjer priznava, da ustvarja že v Plečnikovi tradiciji.

Zanimiv je tudi Rotov sestavek Kako teži materiščina, o dvojezičnem pisatelju iz Argentine Pavletom Štrukljem. Zanimive teze o sožitju in povezavi dveh kultur.

Za konec naj se ustavimo še pri obeh kritikah Papeževe pesniške zbirke Dva svetova. Ljubljanski publicist in kritik Denis Poniz ocenjuje knjigo, o kateri poudarja, da je izšla iz strani, „ki jo imenujemo danes narodno izdajstvo“, česar pa v Ljubljani ni mogoče ugotavljati, ker so arhivi zaprti. Odločitev o tem

TA MELODIJA NI NAŠA...

(Nad s 1. str.)

silski vodostrelci, kar so ponovili tudi pred škofijo. Škof prvotno o tem ni in tudi ni mogel ničesar vedeti, ker je bilo njegovo stanovanje na drugi strani škofijske zgradbe. Prav zato pa tudi ni mogel dati pobude za „škofov žegen“.

Podobnih polresnic in zlaganih trditvev bi lahko našli v Janovem prispevku še celo vrsto, od Mikuževe ekskomunikacije, ki je bila v resnici zgolj začasni suspens pa tja do Rožmanove sodbe, kjer ni bilo dovoljeno povedati materi narodnega heroja Toneta Tomšiča, takratnega sekretarja KP, kaj vse je storil škof za rešitev njenega sina in mnogih drugih slovenskih sinov, čeprav se je dobro zavedal svojih dejanj. Rožmanova izjava pred Zvezdo na poti h Grazioliju dovolj jasno pravi o dostojnem in poštenem vrednem delu tega moža: „Po vojni mi bodo morda očitali sodelovanje z okupatorjem, ker hodim na takšne obiske. Nihče pa ne ve, koliko notranjega odpora me stane ena sama taka pot k okupatorju. Toda moram iti, da prosim za naše trpeče ljudi...“

Očitek, da je škof Rožman sodeloval z okupatorjem na način narodne izdaje, bo tako dolgo prazen, dokler trenutna oblast ne razgrne vsęga arhivskega gradiva, iz katerega bi bilo možno rekonstruirati resničnejšo podobo o škofu Rožmanu. Nasploh pa velja pravilo, da je tisti, ki ima vso oblast nad zgodovinskimi viri, pa te vire vztrajno

zaklepa, že vnaprej utemeljeno osumljen, da ne govori resnice.

Ne samo Janu in Slovenskemu vestniku, marveč tudi drugim slovenskim koroškim posameznikom se zdi neobhodno potrebno, da po isti maniri nekulturno blatijo in obstojajo za narodne izdajalce ter vojne zločince vse tiste, ki ne ustrezajo lastnemu oportunističnemu političnemu konceptu. Taka vsebinska kot tudi jezikovna beda nista noviteta ne pri našem tedniku, ne pri Podmornici, marveč sta le zrcalo še krutejše resničnosti. Direktnost in mekritično komentiranje v nekontroliranih izjavah predsednika NSKS, je za Podmornico znak končne odpovedi domobranstvu, pa naj gre na račun izmišljenega vojnega zločinstva C. Žebota, kateremu so umorili Nemci v Dachau očeta. Vsekakor se je naš politični tisk na Koroškem kar marljivo oprijel terminologije o vojnih zločincih, kvizlingih ter narodnih izdajalcih, terminologije, kakršne smo pravzaprav že vajeni iz marksistično obarvanega tiska, odkar obstaja ideologija o razrednem boju. Vse kaže, da smo Slovani prav okuženi z narodnimi izdajalci in vojnimi zločinci. Že Stalin se je boril proti milijonom „izdajalcev“, ko so kulaki in celo stari boljševiki nenadoma postali ameriški, nemški in kdove čigavi „vohuni — izdajaci“. Beseda „izdajalec“ je postala v slovarju komunistične partije najbolj primerna nalepka, ki jo lahko vsak čas pritigneš na čelo svojemu nasprotniku, da opraviš njegovo nasilno smrt in mu pri tem odvzameš še moralno čast. Na ta način so se vršile sod-

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Ko bodo naši dragi bralci imeli v rokah pričujočo številko, bo morda že znana inflacija za mesec avgust. Številka, ki še vedno beli glave uradnim „mojstrom“, bo istočasno sprožila novo akcijo sindikatov zaradi jasnega razloga, da bodo celo tisti, ki so pri zadnjih povišicah in „sinceraciji“ dosegli najlepše uspehe, kmalu ugotovili, kako je kupna moč njihovih plač hitro šla po vodi. Zato je lažje razumljivo, da je vlada napela vse sile, podvzela vrsto ukrepov in zlasti znova segla po monetarističnem kladivu, da razbije inflacijsko krivuljo ter zagotovi vsaj nekaj zraka avstralnemu planu.

VOLITVE SE BLIŽAJO

Čeprav manjka več kot eno leto, vlada izredno zaskrbljeno gleda volitve. Politični opazovalci smatrajo, da bo, po radikalnem vzorcu, prišlo do poizkusa sprememb in ukrepov v zadnjih mesecih tega leta in v prvih mesecih prihodnjega, da se socialni položaj vsaj nekoliko izboljša. Ni tajnost, da je šep uspeh radikalov na lanskih parlamentarnih volitvah v veliki meri pripisati avstralnemu planu, ki je vsaj za nekaj časa državi povrnil zaželeno stabilizacijo. Zato si ne morejo dopustiti inflacijskih skokov, kot smo jih doživeli meseca julija in sedaj avgusta.

prepušča bodočnosti in se omeji le na literarno oceno, ki je pozitivna. Vendar je uredništvo Zvona čutilo potrebo, da je objavilo tudi drugo kritiko, ki jo je napisala Zora Tavčar pod naslovom Beseda za na obelisk, in pravi, da je nekaj pesmi vrednih vsake antologije, približno tretjina pa takih, kjer se pesnik izpoveduje na „blagoslovljen način“, ki mu pravimo umetnost. Podčrta, da ostaja zvest 40-letnici pričevanja meke usode in za neko resnico. Dogodki revolucije so ostali, kot pravi v neki pesmi, neizbrisani v srcu in pri Bogu. To so besede, ki bi stale lahko na obelisku, o katerem je plemenito spregovorila Spomenka Hrčbar.

Na pamflet Jana v ljubljanskem Delu na škofa Rožmana odgovarja Lojze Dolinar s pismom uredništvu: Ta melodija ni naša domača, je prirešana in nevarna! Ta človek objavlja danes v podlistku, saj zgovorno in jasno pobija Janove iz trte zvite laži.

GAUDEAMUS IGITUR

Vlada se resnično boji, da bi se peronizem združil in notranje ojačil. Dobro vedo radikalni veljaki, da je vsa moč te sedaj razbite opozicije osredotočen v izreku njihove himne: „todos unidos triunfaremos“ (Vsi združeni bomo zmagali). A le združeni. Zato je razumljivo, da se „torej veselijo“, spričo vsakega izraza peronističnih notranjih spopadov. Ti spopadi so včasih res nerazumljivi. Mnogi bralci, ki skušajo slediti tukajšnjim političnim manevrom, se upravičeno sprašujejo, kaj dela rihanski guverner Menem v peronizmu buenosaireske province. A tudi to ima svojo razlago.

Dvojna struja v peronizmu je jasno začrtana. Predstavljata jo, na provincijski ravni, „obnova“, ki ji načeljuje Cafiero, pa „pravoverje“, ki je po aferi okoli Herminia Iglesiasa ostala brez vidnega vodje. E-

SREČANJE Z GOSTOMA V SLOMSKOVEM DOMU

Ravnatelj slovenske gimnazije dr. Reginald Vospersnik in predsednik Slovenske krščanske kulturne zveze dr. Janko Zerzer sta se srečala z javnimi delavci Slomškovega doma na samem Mladinskem dnevu v nedeljo 10. avgusta. Odbor je povabil na skupno kosilo vse sedanje in nekdanje odbornike ter učiteljsko slovenske šole, da bi bil tako omogočen čim tesnejši stik z gostoma in dana možnost za razgovor z gostoma. Predsednik Doma Jernej Tomazin je pozdravil visoka gosta in jima želel toplo dobrodošlico ter jima nato predstavil Slomškov dom:

„Draga gosta! Vidva prihajata iz zibelke slovenske državnosti iz naše Karantanije, iz Celovca, ki je bil v Slomškovem času slovensko kulturno središče, od koder smo dobivali Mohorjeve knjige in ki v današnjem času postaja novo svobodno slovensko kulturno žarišče. Trdno smo pre-

ekonomist Setti nima dovolj močnega vpliva, ostali veljaki pa so bolj drugega razreda, župani predmestnih občin, sicer večjih kot marsikatero mesto, a politično na nizkem nivoju (primeri Russo, Quindimil). Zato jim je treba višjih političnih direktiv. Praznoto je videl Menem, in izbral priliko. On gradi na predsedniški kandidaturi. Če mu uspe dobiti nadzorstvo peronizma v provinci Buenos Aires, bi „podaril“ Cafiero guvernersko kandidaturo, za protiuslugo pa dobil njegovo totalno zastombo za predsedništvo.

A poteza mu ni uspela. Prvič, ker se je tudi on bal poraza, in se je premalo direktno zapletel v boj. Zato v mnogih okrožjih ni prišlo do enotnih list, kar mu krha možnosti za uspeh. Po drugi strani je obnovitvena skupina okoli Cafiera toliko utrjena, da jo je skoraj nemogoče premagati. Potem je Menem upal na sindikalno zastombo, pa ga je prav Cafiero prehitel, in si dobršen del pritegnil zase. Končno pa je volilna sodniška zbornica ukazala, naj Herminio Iglesias se naprej vrši posle tajnika državnega vodstva peronizma. S tem mu je bil vrnjen precejšen prostor za politične manevre, ki dajejo glavobol domala vsem notranjim strujam peronizma. Ob vsem tem se radikalni veselijo.

Veselijo pa se tudi peronisti, ker v radikalizmu opažamo rastočo borbo med Coordinadoro in „zgodovinskim gibanjem“. Tako so te dni poslali „opazovalca“ v provinco San Luis, zadnji poizkus mirne rešitve tega domačega spopada, katerega odmev pa lahko najdemo po vsej državi. Zato bodo radikalni organizirali „cabildo abierto“, zborovanje vseh veljakov, ki naj določijo smer in strategijo vsaj do prihodnjih volitev.

BIL SEM V JEČI, PA STE ME OBISKALI

Nadaljuje se polemika okoli obiskovanja gverilskega vodja Firmenicha, ki je v ječi. Kdo je bil pri njem, in kdo ni bil, pravzaprav ni temeljne važnosti. Senator Rodríguez Saa da ni bil, bil pa je njegov brat, jasno da istega primka. Bil je tudi sedanji interventor v buenosaireskem peronizmu, in še marsikdo drugi. Senator bo sicer sedaj sprožil postopek, ker so bili kršeni njegovi kongresni privilegiji. Razbite krožnice bo morda plačal dnevnik „La Nación“, ki je ime na objavil. In to je zopet druga storija.

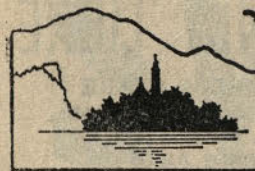
Vprašanje je, kdo bo plačal peronistično volilno propagando. In kaj bo po tem storil Saadi. Če že govorimo o njem, in o njegovih obstoječih ali ne obstoječih stikih z Montenerosi, omenimo le še, da je bil on svoj čas lastnik in direktor dnevnika „La Voz“, ki je bil izraz skrajne levice. Že tedaj se je govorilo (ni bilo dokazano, akoravno je prišlo celo do policijske in sodniške intervencije), da vsaj del izrednih fondov prihaja iz gverilske zakladnice. Drugo vprašanje sedaj je, kako pravzaprav Saadi vodi desno krilo peronizma, ko je svoj čas bil glasnik levice. Ob njem, in ob tem ostaja odprtih vrsta vprašanj, na katere bo le čas mogoč dati vreden odgovor. Mi pa se medtem veselimo. Sedimo v loži gledališča, in na odru se odvija predstava, zmes grške drame in moderne komedije.

pričani, da so danes še kako potrebni stiki v našo medsebojno obogateno. Zato bi zelo želeli, da bi vaju današnji obisk slovenskemu občestvu v Argentini pomenil začetek medsebojnih kulturnih stikov in pozitiven most k našemu narodu pod Triglavom. Vsem bratom in sestram na Koroškem, pa prosimo izročite naš iskreni slovenski pozdrav. Bog vas živi!“

Nato sta gosta predstavila svojo življenjsko pot, ki ju je vodila iz kmečkih domov v nemške šole ter njun napor za slovensko formacijo ter njuno sedanje delo. Tako smo spoznali njuno človeško podobo in je lažje stekel nepriljen razgovor, ki ga ni hotelo biti konca. Spoznali smo po njima usodo slovenske manjšine na Koroškem, njene upe in veselja, pa tudi borbo in težave. Gosta pa sta se seznanila z našim delom in našo problematiko.

Lojze Dolinar

NOVICE IZ SLOVENIJE

RADOVLJICA — Poletno akademijo za staro glasbo so imeli že peto leto. Zbralo se je 22 študentov, ki so mogli obiskovati sedem mojstrskih tečajev (kljunasto flavto, baročno violino, oboo, petje in ples, čembalo in pevsko korepeticijo ter vprašanje stila.) Poleg tečajev je bilo tudi šest koncertnih nastopov.

PULJ — Puljski filmski festival ugodno ocenjuje slovensko filmsko produkcijo. Še posebej so zadovoljni gledalci: za drugo mesto so predlagali filma Kormoran in Čas brez pravljice, na peto postavljajo pa Christophoros.

BOHINJSKA BISTRICA — Desetdnevni čebelarški raziskovalni tabor je bil v sklopu praznovanja 85-letnice bistriške čebelarke družine. Tabora se je udeležilo 24 mladih, ki so proučevali ples čebel, vpliva mravelj na gozdno medenje in popisali nedonosne rastline. Obenem so razstavljali staro in novo čebelarstvo orodje iz okolice ter čebelarstvo literaturo.

KRŠKO — Jedrska elektrarna je zanesljiva in varna. Po štirih letih delovanja so kontrolni podatki pokazali, da v njenem območju ni ogroženo okolje, kakšno stanje je bilo na prej, pa nimajo podatkov. Tehnološko nimajo problemov, klor ne odteka v Savo, dokler pa ni rešeno dokončno skladiščenje odpadnih radioaktivnih snovi, jih imajo v lastnem skladišču.

LJUBLJANA — Cena kruhu se je s 23. julijem zvišala na 110 din za kilogram kruha, spečenega iz pšenične moke tipa 850. Iz te moke pečejo takoimenovane osnovne vrste kruha.

LJUBLJANA — Novo biološko središče bodo uredili na 40 ha med Glinščico in Večno potjo. Na tem območju bodo uredili raziskovalno, pedagoško, središče. V njem bo našel prostor nov Botanični vrt, Živalski vrt bo pa ostal na sedanjem mestu, a povezan z biološkim središčem.

LJUBLJANA — Žetev pšenice se je malo podaljšala zaradi slabega vremena. Ker je bilo preveč vlage, bo zato tudi zrnje slabše in večji stroški za sušenje.

LJUBLJANA — Lov na srnjake so spet dovolili. Prepoved lova v mesecu maju je bila zaradi analize vzorcev mesa divjadi, ki so pokazale večje količine radionuklidov; vse to zaradi nesreče v jedrski elektrarni v Černobilu.

Rože, drevesa, planine in -ljubezen

V okviru Slovenske kulturne akcije je 16. avgusta pripravil maš znani slikar in grafik Ivan Bukovec razstavo svojih najnovejših grafičnih del, predvsem tušev. Razstava je bila prirejena v mali dvorani Slovenske hiše in odprta ob priliki bivanja med nami dr. Reginalda Vospornika in dr. Janka Zerzerja, in sta jo oba koroška gosta tudi obiskala ob otvoritvi ter si ogledala umetnine, ki jih zmora maša zdomska ustvarjalnost.

Slikar Bukovec je pokazal s to razstavo — za katero mu moramo čestitati — ponovno zavezanost tistemu pogledu na umetnost, ki skuša zajeti svoja doživljaja čim bolj iz zunanje resničnosti, stvarnosti in konkretnosti. Njegovo grafično delo, ki nam je bilo dano na vpogled, izraža krepko podčrtano hotenje približati se stvarnosti v prostoru in času. Podati svet tako čutno, kot ga je umetnik doživel v svojih trenutkih mirnega opazovanja, čudenja, ljubezni in hrepenenja. Bukovec se trudi, da bi kar najbolj natančno in polno zajel čar sveta, ki ga obdaja. Z veliko ljubeznijo odkriva podobe iz tihe in skromne pokrajine buenosaireske okolice. Skupne poteze tega občutenega realizma opazimo zlasti v izbiri snovi. V svojih grafikah odkriva povedni nepoznani in slikarsko malo uporabljivi svet ubožnih ljudi, samotnih krajev in skupin dreves, panoramo ob Panamericani, gozdiček v kordobskih gorah, drevesa pod Uritorcom.

Realistični pogled na svet je te-

LJUBLJANA — Poletna sezona v obmorskih mestih je dobro začela. Ležišča na vlakih so že razprodana za celo sezono, na avtovlakih je pa potrebno en teden prej rezervirati prostor.

IZLAKE — Slikarska kolonija Izlake-Zagorje je bila že 24. Novost letošnje so bila odprta vrata: obiskovalci so videvali nastanek slik, ki so jih na platno ustvarjali tako slovenski kot predvsem nizozemski umetniki.

LJUBLJANA — Pol milijona avtomobilov je bilo lani registriranih v Sloveniji. Od tega jih je polovica znamke Crvena zastava. Ljubljanci jih na leto pokupijo kakih šest tisoč. Pritražujejo se pa nad servisno mrežo. Zato upajo, da bo v novim prodajno-servisnim objektom ta pomanjkljivost vsaj delno premagana.

VELENJE — Gospodinski aparati, ki jih izdeluje Gorenje, so številčno in odstotno preseglj lanske proizvodnje v prvih petih mesecih: izdelali so 1,314 cijo zamrzovalnikov in štedilnikov, v milijona aparatov in od teh izvozili 610 tisoč. Najbolj so povečali proizvodnjo pa so poslali več zamrzovalnikov in pralnih strojev.

BELTINCI — Folklorni festival je letos že šestnajsti. Važnost polagajo predvsem na etnografsko podobo pokrajine: v stari tipično panonsko cimprani šipoševi hiši, ki je bila sezidana še v prejšnjem stoletju, so odprli etnografsko razstavo. Med drugim je razstavljena stara mlatilnica in parna lokomotiva, ki je gonila mlatilnice, dokler niso prišli električni motorji, pa še orodje za žetev in mlačev, opisi običajev in drugo.

JURISNA VAS — Ostanke pozno-rimske naselbine iz 4. stoletja so našli pod travnikom kmeta Ančnika. Ugotovili so selišče, v katerem je bila kovačnica; ukvarjali so se tudi s trgovanjem. Med najdenimi predmeti so srpi, vratno okovje, želji, deli stekla, rimski kovanci in obdelani jelenovi rogovji, kar naj bi potrdilo domnevo, da je jelen avtohtona divjad na Pohorju.

LJUBLJANA — Porabniki premoga že sredi poletja iščejo kako se založiti za prihodnjo zimo. V povprečju so potrebne štiri tone premoga na ogrevalo. To število je odvisno od kakovosti; najprimernejši po ceni in kakovosti je rjavi premog, katerega pa največkrat zmanjka. Ker jugoslovanski rudniki ne izpolnjujejo obveznosti (ne

melj Bukovčevega slikarskega dela, ki ne pozna ekstravagantnih poz, pa tudi ne romantične ustvarjalne samovoljnosti. Bukovčev tehnični prijem je bližji klasičnemu; kompozicijo pojmuje kot organsko celoto, katere sestavine so med seboj povezane z nekimi intimnimi, dejaj bi, poetičnimi vezmi. Njegove slike nasploh, in v našem primeru grafike, so izdelane v zadržano ekspresivnem stilu, ki spominja na velike slovenske mojstre polpreteklega doba. Vsekakor pa kaže Bukovec veliko tehnično zmogljivost, kar je pri vsakem umetniku prva osnova.

Tehnika tuša, s katero je mogoče izraziti prefinjeno oblikovno enotnost, je omogočila slikarju, da je podal zunanjo podobo sveta v grafično močnih svetlobnih kontrastih, notranjo pa v dialektiki logične in duhovno jasne zaznave. Ne bom našteval posameznih del — prevladujejo tuši, med njimi so tudi štiri barvne fibre — ustavi pa bi se pri grafiki z naslovom „Romeo in Julija“, ki je izredno skladen spoj tuša in fibre ter posrečena umetnina z estetsko poetično kompozicijo. S to sliko je hotel verjetno izraziti umetnik ljubezen kot objem dveh duš, ki sta onemelj v mehki luči dneva, zahajajočega v skrivnostnem poljubu neba.

Razstava grafik, ki je bila odprta poleg sobote 16. še v nedeljo, 24. avgusta 1986, je za Ivana Bukovca, slikarja in grafika, pa tudi za vso skupnost, prav gotovo lep dosežek.

Fr. P.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnostne novice

SLOMŠKOV
DOM

MLADINSKI DAN

Mladina Slomškovega doma je imela svoj mladinski dan v nedeljo, 10. avgusta. Izjemno slabo vreme, saj je deževalo ves teden pred nedeljo, je trdo preizkušalo potrpežljivost in dobro voljo fantov in deklet, ki so imeli našudiran ves program za na prostem. Napovedan je bil tudi obisk gostov s Koroške dr. Vospornika in dr. Zerzerja. Praznovanje se je pričelo s sveto mašo, ki jo je daroval župnik Škerbec za pokojnega mladince Janeza Jakoša. Pri maši je lepo prepeval mladinski zbor pod vodstvom lic. Tineta Selana, nato pa je bil skupni zajtrk mladine s koroškimi gosti. V nevezanem pogovoru so si izmenjali marsikatero idejo, kako bi se povezali s koroško slovensko mladino. Ker dež le še ni prenehal, so se vsa tekmovanja v odbojki odigrala v zavodu sester Dominikank, ki so radevolje priskočile na pomoč v zadregi. Ko je bila mladina že na tem, da odpove vse nadaljnje nastope, se je vreme nenadno obrnilo in tako omogočilo vse nastope na prostem. Predsednik fantovskega odseka Peter Avguštin je v imenu mladine Slomškovega doma odprl nastope z uvodnimi besedami in pozdravil visoka gosta in številne obiskovalce, ki se niso ustrašili slabega vremena in prihiteli podpreti našo mladino. V imenu osrednjih organizacij pa je vse navzoče pozdravila predsednica SDO Pavlinka Korošec. V svojem vsebinsko bogatem govoru je nanižala nekaj lepih misli, kakšen naj bi bil lik sodobne slovenske mladine v Argentini in v svetu. Ramoškemu mladinskemu dnevju se je pridružila tudi mladina iz Berazateguija in nastopila z lepo plesno vajo na motiv pesmi Domovina.

Sledila je telovadna vaja fantov v talni telovadbi, ki jo je pripravil Marko Vombergar. Korajžni fantje so vajo zaključili s formacijo trinadstropnega stolpa, kar je izzvalo pri navzočih navdušeno odobravanje. Slikovit je bil nastop mladenk pod vodstvom ge. Vladi Selan in gdč. Karle Malovrh, lepa vaja s krogi in slikoviti kostumi so napravili nadvse lepo silko. Sledila je učinkovita rajalna vaja oz. pohod, ki ga je z močno skupino fantov in deklet našudirala ga. Mari Zupan. Oblečeni v majice v barvah argentinske in slovenske zastave so izvajali zanimive gimnastične podobe in v zaključnem zavoju formirali argentinsko in slovensko zastavo ob mogočnem aplavzu navzočih. Za zaključek so vsi nastopajoči zapeli mladinsko himno Slovenska mladi-

Rojstva: V družini Dinka Radoša in ge. Kati roj. Adamič iz Lanusa se je rodila hčerka, ki bo pri krstu dobila ime Marijana Cecilija.

V družini lic. Tomaža Ranta in ge. Marije Kristine roj. Breznikar se je 26. avgusta rodila hčerka, ki jo bodo krstili na ime Marjana.

V Tartagalu, Salta, pa se je v družini Jožeta Radoša in ge. Karmen Puželj rodil sin, ki bo dobil ime Pavel Gabrijel.

Staršem iskrene čestitke!

Zlata poroka: V Mendoza sta 30. avgusta praznovala svojo zlato poroko prof. Božidar Bajuk in ga. Cecilija roj. Radej. Jubilatoma želimo še mnoga leta skupnega življenja!

Smrt: V nedeljo, 31. avgusta, je na svojem domu v Slovenski vasi umrl Polde Virc. Naj počiva v miru!

Obiski: V četrtek, 28. avgusta, sta prispela v Buenos Aires na novo mašo sorodnika Jože Božnar, župnik pri Sv. Vidu v Clevelandu (ZDA) in njegova mama Marija Božnar iz Oshawe (Kanada). V soboto, 30. avgusta, pa sta prispela na letališče Ezeiza v spremstvu našega novomajnika Toneta Bidovca tudi župnik iz Most pri Ljubljani Janez Rihar in njegova nečakinja Kristina Rihar iz Polhovega Gradca. Vsem želimo lepih dni med nami!

po količini ne po kakovosti), so letos že naročili brikete rjavega premoga iz Vzhodne Nemčije in ZSSR ter črnega iz Kolumbije.

ČRNO MELJ — Tobaka bo letos približno 15 ton. Zasadili so ga na petih hektarih in računajo, da ga bodo obirali ne trikrat ampak kar štirikrat.

UMRLI SO OD 28. jul. do 1. avg. 86:

LJUBLJANA — Antonija Šebenik roj. Seljak; Karolina Primožič roj. Janko; Janez Škorjanc; dr. Joško Boncelj; Milenka Kobe; Ivo Poznik; Justo Frece; Mimica Vukšinič-Višnar; Eleni Otolina roj. Havliček; Franjo Jerala; Franc Japelj, 93; Ludovik Šinkovec, 88; ak. sl. Bard. Lucundus; Albina Roš roj. Zupanec; Frančiška Perme roj. Gale, 92; Anton Gornik; Edi Stuchly; Ludvik Dremelj.

RAZNI KRAJI — Ivan Oblak, Rigelj; Janez Meglič, Tržič; Antonija Rihberger roj. Petrovič; Blekova vas; Josip Drvar, Celje; dr. Vlado Slander, Radenci; Jožica Motoh-Finika, Celje; Mirko Mohor, Sevnica; Milan Kabač, Maribor; Ani Rapenšek roj. Remškar, Dol pri Lj.; Janez Slevec, 84, Preserje; Martin Vengust, Zalec; Janez Krušič, Boh. Bitrica; Katarina Humar roj. Lužar, 85, Homec; Boris Polak, Ormož; Jožeta Maravič roj. Špendal, Sp. Draga; Marjan Stele, Mengeš; Antonija Jež roj. Bajlec, Selo; Cirila Stipančič, Izola; Marija Fajgelj roj. Vrisk, 88, Celje; Janko Bedina, Tržič; Avgust Podlunšek, 79, Hrastrnik; Stane Arnuš, Dol. Toplice; Marta Badalič roj. Ručna, Kobarič; Ivan Zupan (Bezlov ata), Homec; Josipa Kranj, 93, Sevnica; Pavla Mihelič roj. Rus, Loški Potok; Branko Vadnal, Murska Sobota; Mirko Vadnjak, Pivka; Marija Ložar, 78, Studa; Ivana Ogrinc roj. Pakiž, Preska pri Sodražici; Albin Račič, Krško.

OBČNI ZBOR DRUŠTVA SLOVENCEV V MENDOZI

V nedeljo, 13. julija je naše Društvo Slovencev imelo svoj 37. letni občni zbor.

Po uvodni molitvi dušnega pastirja Jožeta Horna in po pozdravnih besedah predsednika arh. Božidarja Bajuka ter po čitanju sklepov zadnjega občnega zbora so sledila odborniška poročila.

Iz tajniškega poročila posnemamo glavne prireditve, ki nam pričajo o razgibani delavnosti Društva: spominska proslava ob 40-letnici pobitih domobrancev (7. VII. 85); otroški dan z izletom otrok; večdnevni izlet mladine v Slovensko kočjo „Jože Kastelic“ v Los Penitentes pod vodstvom Franceta Cukjati; sodelovanje pri organiziranju skupnega obeda Zveze mater in žena — dohodki so bili namenjeni dopolnitvi kuhinjske opreme v Domu; družinski izlet v „Camping Don Bosco“ (29. IX. 85); 27. oktobra praznovanje našega narodnega praznika in Dneva slovenske zastave, združeno z našim žegnanjem; v novembru obisk buenosaireske igralske družine z igro dr. Marka Kremžarja „Živi in mrtvi bratje“; v novembru je tudi Zveza mater in žena organizirala večere o predzakonski in zakonski pripravi na družinsko življenje; 8. decembra — Mikavževanje; 15. decembra — uprizoritev „V Indijo Koromandijo“ s sodelovanjem

na, ki je posebno navdušila koroška gosta saj je glasbo zanjo ustvaril nekdanji profesor celovške slovenske gimnazije dr. France Cigan (besedilo dr. Tine Debeljak).

Z razdelitvijo pokalov zmagovalcem v odbojki (tako pri dekletih kot pri fantih sta prvo mesto odnesla domača odseka) je bil uradni program zaključen. Za veselo družabnost in ples pa je v zgornji dvorani poskrbel domači orkester Kremen.

SLOVENSKI DOM
SAN MARTIN

LIGA ŽENA-MATI

„Evangelij spričo krize civilizacije“ je bil naslov predavanja dr. Jureta Rodeta, ki ga je imel na avgustovem sestanku Lige žena-mati v San Martinu. Skrbno zbrane misli iz II. vaticanskega koncila: družbene in socialne spremembe, ki prizadevajo najbolj osnovne vrednote, družino, zakona, družbeno ureditev in versko življenje. Skratka — sedanje kulturne spremembe vplivajo na človeka.

Odgovornost katoličanov: Človeštvo in Argentina se je znašlo pred osnovnimi odločitvami. Vse kulturne razsežnosti morajo biti povzete v krščanskem gledanju na človeka in na človeško življenje... Dokument zaključuje s prošnjo, da se družba in katoličani v njej prizadevajo za odpravo vsakršne revščine: materialne, duhovne, verske, moralne in kulturne.

V drugem delu poučnega predavanja se je predavatelj dotaknil ločim, ali novih verskih gibanj.

Uvod: ločine, sekte, gibanja in bogoslužja. Sledi spoznavno znamenje za razlike med krščanskimi sektami in katoliško Cerkvijo. Opaža se veliko nepoznanje glede tega. Na en ali drug način so sekte dušnopastirski problem. Najbolj vabljeni in prizadeti so mladi.

Našteti so razlogi za uspešnost teh sekt, razlogi širjenja teh sekt, kaj ponujajo. 1) Iskanje pripadnosti. 2) Iskanje odgovorov. 3) Iskanje polnosti. 4) Iskanje kulturne identitete. 5) Iskanje po priznanju. 6) Iskanje onostranstva. 7) Potreba duhovnega vodstva. 8) Potrebnost vizije. 9) Potreba sodelovanja in zaveze. 10) Pridobivanje, prevzgoja.

Predavatelj je poudaril važnost dušnopastirskega dela: čut občestva, pripadnost, stalno infarmacijo, osebno in celotno gledanje na človeka, inkulturacijo, molitev, bogoslužje in soudeleženost.

Liga se zahvaljuje dr. Rodetu za izčrpano predavanje. Prihodnji sestanek bo imela 17. septembra ob 18.30 uri. Vse članice in prijatelji lepo vabljeni!

koli sodelovali v našem skupnem delu in prizadevanju.

Po odobritvi delavnosti je predlagal nadzorni odbor razrešnico z zahvalo za storjeno delo.

Sledile so volitve novega odbora: predsednik, ponovno, arh. Božidar Bajuk; 1. podpredsednik, Maks Ovčjak, istočasno vodja Gradbenega odseka; 2. podpredsednik, Jaka Bajda; 1. tajnik, inž. Jože Šmon; 2. tajnik, Stane Grebenc; blagajnik, Dane Žumer; pomočnik, inž. agr. Janez Grintal; gospodarja, Davorin Hirschegger in Jernej Bajda; knjigovodja, Jure Kavka; odborniki: Lovro Jerovšek, Pavle Bajda, Janez Stirn, Jaka Mlinar, Anica Hirschegger in inž. Marjan Bajda.

Za Medorganizacijski svet v Buenos Airesu, kamor je bilo Društvo povabljeno, je predstavnik Pavle Bajda. V nadzorni odbor grede — Marko Milač, Jože Kralj, Peter Slova. Knjižničarka — ostane Darinka Žumer in za šolsko knjižnico Mari Mlinar. Gradbeni odbor sestavljajo: Maks Ovčjak, arh. Božidar Bajuk in Pavle Bajda. V šolski odbor so izvoljeni: Franca Juhant, Mari Mlinar in inž. Jože Šmon; v razsodišče pa so imenovani: Ernest Hirschegger, inž. Jože Germ in Lado Šmon; stalni dušni pastir je Jože Horn.

Sledile so še razne upravne služajnosti in določitev članarine.

Bb.

MALI OGLASI

Advokati

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Peia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

Arhitekti

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413

arh. Marija Bayec — Belgrano 123 — 17. nad. "5" - R. Mejía - Tel. 654-2461; poned., sredo, petek od 17 do 19.

arh. Andrej J. Horvat — Načrti za gradnje stanovanjskih in trgovskih poslopij, predelave, opreme in dekoracije. Curupaytí 1525 - (1708) Morón - Tel. 628-7515.

Trgovina

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom — L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

"TIEMPO LIBRE" — vse za ribolov, camping in športna oprema - Av. de Mayo 1903 - (nasproti Don Bosca) - Ramos Mejía - Maruša in Andrej Šimenc.

Gospodarstvo

Lavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 885, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127

Kreditna zadruga SLOGA — Bmč. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmč. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Sistecom — Orieta-Rodríguez-Grohar — davčni, finančno-družbeni svetovalci; komputerizirano knjigovodstvo in delavske plače — Rauch 874 - 2º B - Morón - T. E. 629-6794/769-1547/659-2505.

Zavarovanja — lic. Tomaž Rant in lic. Marija Kristina Breznikar — Villanueva 1880 - Castelar - Tel. 629-2979

Poravnajte naročnino!

FRAN MILČINSKI

Prički brez gnezda

„Ej pusti jo!“ je mirila Kocmurjeva. „Ni vredno! Za sovražnico je ne bi rada imela. Ne gre mi iz misli — saj ti moram povedati — iz kvart mi je prerokovala. Nisem ji ukazala, sama od sebe mi je pričela. Tako so padle, da se nam obeta dediščina...“

„Vprašala bi jo, koliko nam posodi nanjo, na dediščino!“ je zlobno pripomnil Kocmur.

„Od kraja tudi nisem verjela. Pa da si jo videl in slišal: Nekdo umre, nekdo, ki nam ni prijazen, in za njim podujemo. Natanko, kakor da bi vedela naše razmere! — Od kod naj jih ve! — Kar groza me je bila.“

Kocmur je vstal od večerje in pričel hoditi od stene do stene. „Sramota, iz take hiše si doma, pa če ti stari umre, da ne bi nič dobila! — Ali je sploh po postavah,“ se je hudoval, „da ne bi otrok ničesar dobil po starših! Tak testament ne more obveljati!“

„Ko sem šla od Kožuhave, sem premisljala — kaj, če oče sploh še niso naredili testamenta! Grozilo so, da ga naredi in da me razdedinijo... Ali Nanča je zadnjič tako govorila, kakor da ga še niso...“

„Če stari umre brez testamenta, je polovica tvoja!“

O, Kocmur je poznal postav! In že je snoval prijazne načrte. „Nanča je božji volek, Nanča ni za gospodarstvo,

OBVESTILA

SOBOTA, 6. septembra:

20. dan Zveze slovenskih mater in žena v Slomškovem domu ob 19. uri.

NEDELJA, 7. septembra:

Spominska svečanost ob 40-letnici smrti generala Leona Rupnika v Rožmanovem domu ob 11. uri.

Nova maša Toneta Bidovca ob 11 v slovenski cerkvi Marije Pomagaj.

Velika tombola v S. Martinu ob 15.30. Za izseljensko nedeljo ob 11 maša, ob 15 pa prireditev v Teatro Coliseo.

ČETRTEK, 11. septembra:

Seja Izvršnega odbora Zedinjene Slovenije ob 20. uri.

SOBOTA, 13. septembra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

V Slovenskem domu v San Martinu ob 20 gostovanje Slovenskega gledališča z igro: „Narobe stvari v mestu Petpedi“.

NEDELJA, 14. septembra:

25. mladinski dan v San Justu.

PETEK, 19. septembra:

Seja Medorganizacijskega sveta ob 20. uri v prostorih Slomškovega doma.

SOBOTA, 20. septembra:

V Slomškovem domu slavnostni koncert ob 25-letnici doma, Sodelujejo trije slovenski zbori.

NEDELJA, 21. septembra:

V Slomškovem domu celodnevno slavlje ob srebrnem jubileju.

SOBOTA, 27. septembra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

Nadaljevanje Filozofskega tečaja s predavanjem prof. dr. Milana Komarja v Slovenski hiši ob 16. uri v priredbi SKAS-a in Visokošolskega tečaja.

NEDELJA, 28. septembra:

35. Mladinski dan v Slovenski vasi.

Slovenski dom v San Martinu

V soboto, 13. septembra, ob 20

gostovanje

SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA BUENOS AIRES

z zabavno in veselo igro

Leopolda Suhadolčana

Narobe stvari v mestu Petpedi

Režija: Maks Borštnik

Vsi lepo vabljeni!

Izvajajo slovenski pevski zbor iz Mendoze, mladinski zbor iz San Justa in mladinski zbor Slomškovega doma.

V soboto, 20. septembra, ob 20. uri v veliki dvorani Slomškovega doma.

V nedeljo, 21. septembra — Celodnevno slavlje!

Naš dom

San Justo

25. mladinski dan

ob 8.00 Sveta maša
ob 9.00 Tekme
ob 12.30 Kosilo
ob 18.00 Kulturni program z raznimi nastopi.
Prosta zabava.

Sode uje "MAGNUM"

V nedeljo, 14. septembra 1986

ZDA

Clevelandski župan George Voinovich je letos priredil sprejem v mestni hiši, na katerem je počastil Federacijo slovenskih narodnih domov v Clevelandu ter okolici in letošnje nagrajence izmed njih. Župan je v svojem nagovoru pohvalno omenil vlogo, ki jo imajo domovi pri ohranjanju stabilnosti naselbin in o prizadevanju prednikov, ki so jih ustanovili in vzdrževali. Večletnemu predsedniku Federacije odvetniku Charlesu Ipavcu pa je izročil častne ključke mesta.

National Services Center v Clevelandu je izbrala Avgusta Božidarja Pusta kot letošnjega odlikovanca. Od leta 1974 je stalno v službi kot specialist za splošno komunikacijo, grafiko in tisk pri županstvu mesta Clevelanda; od leta 1985 pa je u-

V nedeljo, 7. septembra ob 15.30

TOMBOLA

MOTORNO KOLO

GILERA FANTI

BARVNI TV PHILIPS 20"

(control remoto)

MULTIPROCESADORA

in še nad 200 BOGATIH

DOBITKOV

v Slovenskem domu v San Martinu

ulica Córdoba 2362

Ljubimo svoj rod, spoštujemo svoj jezik!
Anton Martin Slomšek

Ob 25-letnici vabimo vse rojake na slavnostni

KONCERT

(27) 11. „Struna“ si vpleta nov lovorov list v venec svoje zgodovine.

Prišel je težko pričakovani binkoštni ponedeljek, dan najslajnejše vrtno veselice pevskega društva „Strune“ v čast vsem botrom, botricam in birmancem, potemtakem ni imela tedaj kasneje več pravega pomena — ali kdo bi bil tako natančen!

Naslednja nedelja je docela izpolnila vanjo stavljenе nade. Prinesla je krasno vreme. Kričava reklama, ki se je bila ves dolgi mesec vila po listih kakor morska kača, je priglasila dokaj ljudstva na prostrani, z zastavami in lampijoni okrašeni vrt. Vroči sončni žarki so ustvarjali najugodnejše razpoloženje za peneče se in rujno kipeče užitke, ki so jih nudile požrtvovalne dame po ličnih šotorih, in veličastna misel gospoda predsednika Jeraja, da je vsaka tretja čaša zastoj, je nad vse pričakovanje pospeševala promet — po vesoljnem vrtu se je neznansko hitro širila neprisljerna dobra volja, ki je niti petje „Strune“ ni moglo greniti.

Gospa Jerajeva je kraljevala v šampanskem paviljonu, odeta v okusno novo obleko, v laseh sta se ji žarila dva velika makova cveta. Najodličnejša družba se je zbirala pri njenem paviljonu. Neizogibni gospod deželni poslanec, deputacija mestnih svetovalcev, ki so morali priti, da se pokažejo svojim zavednim volilcem, lahkoživa petična gospoda, ki ji je vseč vsaka zabava, da je le kaj vrišča in smeja poleg, vsi so slovnili okoli lepe gospe Jerajeve in nje-

službenec v županovi osebni pisarni. Izven poslovnega dela ustvarja perorisbe, portrete, podeželske motive v olju in eksperimente v plastičnih in pastelnih barvah. Bil je med ustanovitelji Slovenskega umetniškega društva (Slovenian National Art Guild) in je razstavlja v raznih krajih.

Navzoči so si lahko tudi ogledali razstavo vezenih tkanin. Euclidska javna knjižnica je ob tej priliki izdala posebno brošuro z naslovi vseh knjig v svoji zbirki, ki so pisane v slovenskem jeziku ali obravnava jo slovensko tematiko.

Vsem članom in prijateljem Slomškove srenje sporočamo, da je 25. avgusta 1986 prenehalo biti veliko slovensko srce. Slovenskim junakom in mučencem se je pridružil naš nepozabni prijatelj, gospod

Janez Brula

organizator, neumorni sodelavec in prvi predsednik Slomškovega doma

S svojim požrtvovalnim delom je z žulji gradil naš SLOVENSKI GRIČ na pampi. Hvaležni smo Bogu, da smo doživeli ta njegov premočrtni lik pokončnega Slovenca.

Zgled rajnega naj svetli v naših srcih, da bomo tudi mi znali spreminjati besede v dejanja!

SLOMŠKOV DOM

V nedeljo, 31. avgusta, je odšel h Gospodu po večno plačilo naš mož, oče, brat in tast

Polde Virc

Pokopali smo ga 1. septembra na lanuškem pokopališču. Zahvalujemo se vsem, ki so prišli pokojnika kropiti, molili zanj in ga spremili na zadnji poti, posebej se zahvaljujemo g. Jaku Barletu za duhovno tolažbo in molitve in g. Janezu Petku za pogrebno mašo in vodstvo pogreba.

Žalujoči:

žena: Zalka roj. Kokljič,
hčerka: Zali por. Urbančič,
zet: Franci,
vnuki: Gabrijel in Marjanca.

Slovenska vas, Gornje Kamenje.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA

Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 20.446	

Naročnina Svobodne Slovenije za 1. 1986: Za Argentino \$ 30 pri pošiljanju po pošti \$ 32; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215